

Verslag terugkoppeling bewonersavond Visie op Groen en Klimaatadaptatie

Visie op Groen Ridderkerk

De gemeente Ridderkerk werkt aan een integrale visie op groen in de gemeente Ridderkerk. Dit spraken we af in het Collegeprogramma 2018-2022. Wij willen het groene karakter van Ridderkerk in stand houden, waar mogelijk versterken en toekomstbestendig maken. We willen evenwichtigere keuzes maken over de bestemming van de openbare ruimte.

Daarom zijn we bezig met het opstellen van de Visie op groen, waarmee we de waarde van groen in de woonomgeving vastleggen. Ook geven we in de visie aan of, hoe en waar we het groen kunnen verbeteren en/of uitbreiden. Verder is gekeken naar de huidige kwaliteit van het groen en de mogelijkheden van meer kwalitatief groen per wijk.

Klimaatadaptatie is ook een belangrijk thema in de Visie op Groen. Om de nadelige gevolgen van de klimaatverandering zo minimaal mogelijk te maken, werken we aan een klimaatbestendig en waterrobuust Ridderkerk. Een “groener” Ridderkerk draagt hier zeker aan bij.

Elk gebied, elke wijk heeft op het gebied van groen knelpunten maar zeker biedt ook kansen om bij te dragen aan een hoogwaardige gezonde en veerkrachtige leefomgeving, die klaar is voor de toekomst. In de visie wordt ook gekeken naar de huidige kwaliteit van het groen en de mogelijkheden van meer kwalitatief groen per wijk.

Om beter inzicht te krijgen waar deze mogelijkheden liggen heeft de gemeente de bewoners en bedrijven in Ridderkerk om hulp gevraagd. Dit is o.a. gedaan door het houden van een enquête onder de bewoners en bedrijven in Ridderkerk en het organiseren van bijeenkomsten waarvoor alle bewoners en bedrijven uit Ridderkerk zijn uitgenodigd.

Enquête

De gemeente is haar inwoners dankbaar voor het invullen van de enquête. De uitkomst van de enquête wordt gezien als representatief. Van de 20.542 adressen hebben 1454 personen de enquête ingevuld. Dit lijkt op het eerste oog een lage opkomst, maar voor een enquête is dit een mooi resultaat. Aan de bewoners is gevraagd om aan te geven in welke postcode zij wonen, zodat het voor de gemeente inzichtelijk is waar de resultaten vandaan komen.

Bijeenkomsten

Naast de enquête is meer input aan bewoners gevraagd wat de gemeente kan doen om het groen in de wijk te verbeteren. Vooraf is aan de bewoners gevraagd om rekening te houden met de volgende aspecten:

- *De openbare ruimte is schaars. Bij de inrichting van de openbare ruimte moeten we rekening houden met bijvoorbeeld ruimte voor groen, parkeren, fietsen, wandelen, water en dingen die onder de grond zitten zoals riool en andere kabels en leidingen.*
- *Aanpassingen aan het groen koppelen we zo veel mogelijk aan werkzaamheden, die al gepland staan aan bijvoorbeeld straat of rioolstelsel, omdat de straat dan toch open moet.*
- *We kunnen niet alles tegelijk aanpakken en voeren alles gefaseerd uit. Wel willen we starten met pilots om samen met u concreet ervaring op te doen over hoe we Ridderkerk toekomstbestendig kunnen vergroenen.*
- *Op sommige locaties is er bij hevige buien sprake van wateroverlast. Meer groen en water kan een bijdrage leveren om wateroverlast tegen te gaan.*
- *Op sommige locaties is de kwaliteit het groen en de bomen matig. Hier zijn verschillende oorzaken voor. Dit kunnen we niet verbeteren door simpelweg het groen en de bomen te vervangen. We moeten dus nadenken over hoe we de kwaliteit van het groen en de bomen dan wel kunnen verbeteren. In sommige gevallen kan het betekenen dat er kleine stukjes groen verdwijnen maar er een groter geheel voor terugkomt.*
- *Wij passen ons onderhoud aan grasbermen aan en zorgen voor een meer gevarieerde beplanting om insecten te ondersteunen en zo de biodiversiteit te vergroten.*

Het doel van de bijeenkomst is om op wijkniveau beter inzicht te krijgen. In totaal zijn er drie bijeenkomsten georganiseerd, verdeeld over de acht wijken in Ridderkerk.

Op 12 september de wijken Centrum, Oost en West.

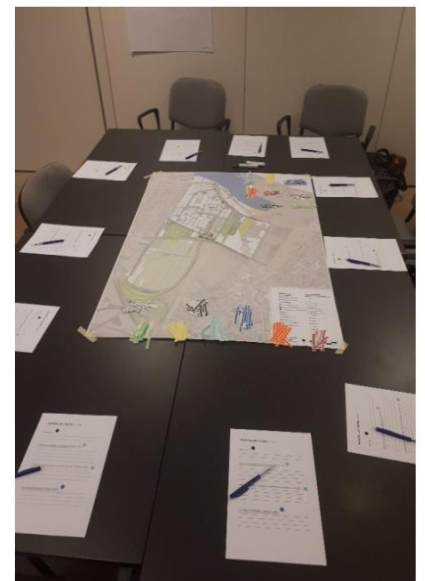
Op 16 september de wijken Rijsoord, Oostendam en Drievliet Zand

Op 17 september de wijken Bolnes en Slikkerveer

Het programma van de bijeenkomst was als volgt opgebouwd: Als eerst werd vanuit de gemeente een *presentatie gegeven over groen

en Klimaatadaptatie

Vervolgens werden de aanwezigen verdeeld in groepen: tafel(s) Groen, tafel(s) Klimaatadaptatie. Na verloop van tijd werden de groepen gevraagd om van tafel te wisselen, zodat iedereen de mogelijkheid heeft gekregen om zowel input voor groen als klimaatadaptatie in te brengen. Na beide sessies werd er een terugkoppeling gegeven van de opgehaalde informatie en toegelicht wat de vervolgstappen zijn vanuit de gemeente.

* De presentatie is als bijlage 1 toegevoegd aan het verslag

Bij de tafels Groen is aan de aanwezigen gevraagd om eerst een vragenlijst in te vullen (zie onderstaande vragenlijst) om vervolgens aan de hand van stickers (corresponderen met kleuren op de vragenlijst) op wijkniveau aan te geven waar de sterke en minder sterke punten in een wijk zich bevinden. Iedere aanwezige heeft daarbij de gelegenheid gekregen om zijn of haar belangrijkste tip, suggestie of opmerkingen kenbaar te maken.

VRAGENLIJST GROEN

Waar woont u?

Is het groen (in uw wijk/buurt) mooi? (aangeven waar wel of niet)

Graag een X (kruis) op de sticker tekenen als u een locatie niet mooi vindt

Is het groen bruikbaar (om te spelen, wandelen) en bereikbaar? (aangeven op kaart)

Zijn er fijne of niet fijne plekken in de wijk qua groen?

Graag een X (kruis) op de sticker tekenen als u een locatie niet fijn vindt

Zijn er plekken waar groen kan bijdragen aan meer comfort? (bijv. schaduw, uitzicht)

Zijn er plekken waar meer groen zou kunnen komen? (kwantiteit)

Zijn er plekken aan te geven waar **snel** iets moet gebeuren met groen? (prioritering)

Ziet u ergens kansen voor een pilot (klimaat + groen)

De antwoorden op bovenstaande vragen zijn per wijk uitgeschreven en terug te lezen in bijlage 2

Samenvatting opbrengst bewonersavond (Algemeen)

De bewonersavond is georganiseerd om op wijkniveau beter inzicht te krijgen in het groen en het klimaat. Sommige onderwerpen/aandachtspunten kwamen tijdens elke bewonersavond naar voren. Deze punten zijn hieronder per thema samengevat. Verderop in het verslag worden de belangrijkste onderwerpen/aandachtspunten per wijk beschreven.

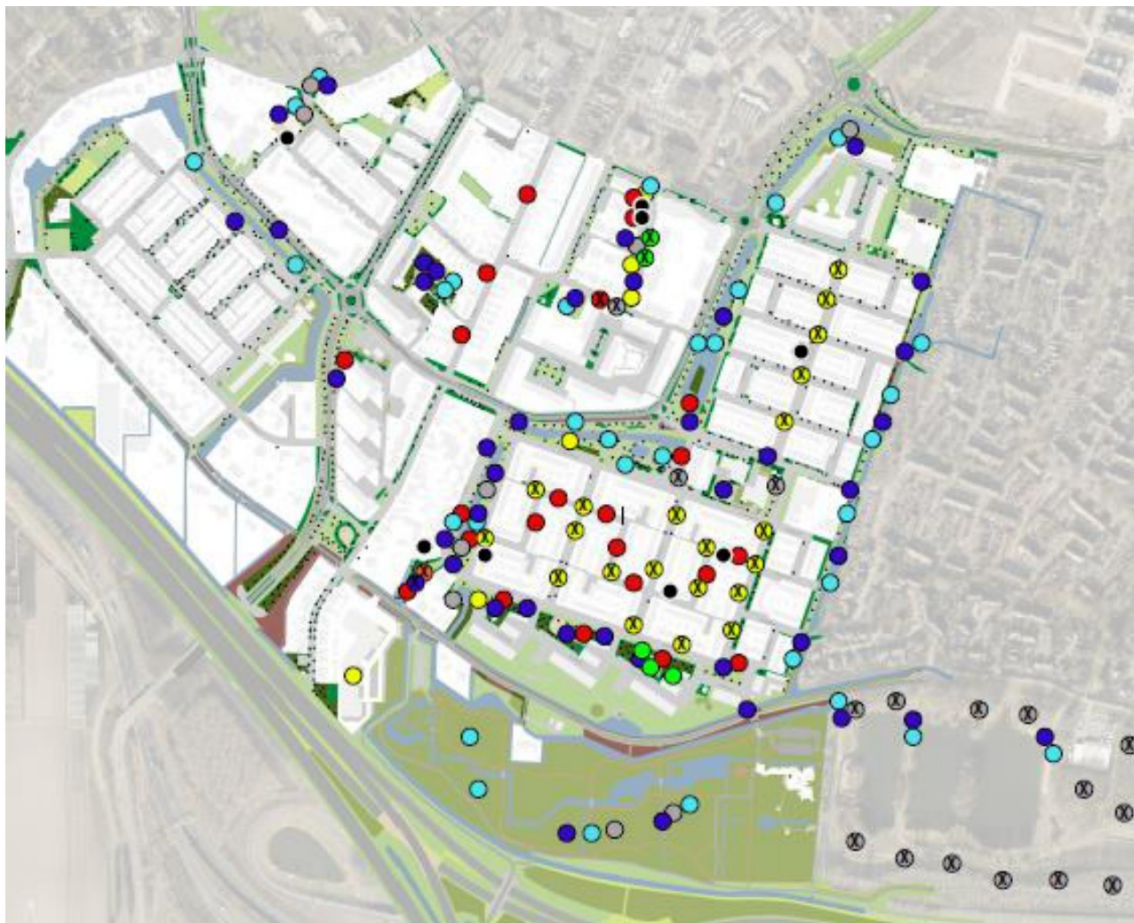
Groen

- Men is over het algemeen zeer ontevreden over het beheer en onderhoud
- Men vraagt om variatie/diversiteit in boomsoort/beplanting
- De dijken aantrekkelijker maken i.p.v. standaard gras
- Het stimuleren van groene daken huizen/schuurtjes (stimuleren gemeente)
- Bij nieuwbouwlocaties of uitbreidingslocaties (ook bedrijven) wordt te weinig over het groen nagedacht. Neem op dat groen moet worden gecompenseerd.
- Vergroening van industrie / winkelpaleizen / schoolpleinen / parkeerterreinen
- De overlast van bomen (bij parkeerplaatsen)

Klimaatadaptatie

- Samen oplossen
- Subsidie gemeente?
- Wijksgewijze aanpak: bv gezamenlijke aankoop infiltratie kratten/sedummatten
- Dilemma: parkeren auto in voortuin? Of op straat: wel/geen bomen.
- Houd groene gebieden groen!
- Grond neemt water op.
- Overlast op weg slecht van korte duur! Acceptatie
- Regelgeving bv achterpaden en tuinen vergroenen
- Verbinding met buitengebieden maken in verband met koelte
- Dilemma: bomen en zonnepanelen
- Hitte gezondheid en luchtkwaliteit!
- Gemeenschappelijke tuinen (semi openbaar?)

Opbrengst groen 12 september wijken Centrum, Oost en West

Oost

De bijeenkomst voor de wijken Centrum, Oost en West is door 25 mensen bijgewoond. Hieronder puntsgewijs de belangrijkste tip, suggestie of opmerking.

- Groen, maar weinig variatie in bloemsoort/boomsoort. Langs de wegen kan er ook variatie in bomen en bloemen worden aangebracht.
- Keuze voor klimaatbestendige bomen, bomen die tegen de droogte kunnen
- Oosterpark / Sandelingenpark (naast Happy Italy H.I.A.) aantrekkelijk/beleefbaar
- Onderhoud van de ruiterspaden ondermaats
- Berm populierenlaan een positief project, mooi en goed voor flora- en fauna en doet wat met de belevingswaarde
- Reijerpark / A38 verbinden met Donckse. Op dit moment een ongezond gebied
- Groen behouden, tuinders maken plaats voor luxe woningen. Gemeente moet ook naar eigen handelen kijken
- Bijvoorbeeld een percentage opnemen bij nieuwe ontwikkelingen, minimaal 25% groen
- Verzoek bij het Lohmanpark meer bomen te planten
- Burg. De Zeeuwstraat zijn 35 bomen gekapt, 12 jaar geleden! De bomen zouden worden terug geplant, maar dit is nooit meer gedaan
- Een groenperk dat wordt onderhouden door bewoners wordt beter uitgevoerd dan wanneer de gemeente dit doet. Verzoek om de gemeente dan ook niet aan groenperken te laten komen (snoeien) welke bewoners zelf onderhouden

- Klooslaan – Genestetstraat meer bomen toevoegen, bewoners geven aan bomen boven parkeerplaatsen te verkiezen
- Sonnet; perkjes veel meer variatie in beplanting toevoegen
- Oosterpark; fijnstof afvangende beplanting toevoegen
- Sociaal onveilig gevoel waar grote bosschages slecht word onderhouden
- Groene daken - op gemeentelijke gebouwen en gebouwen van externe.
- Verschil in hoeveelheden groen per wijk/ gebied.
- Kwaliteit van het onderhoud – slordig – rommelig
- Dat er teveel gras wordt gemaaid in Ridderkerk – meer laten staan.
- Dat er te weinig beplanting in de groenvakken staat.
- Meer aandacht voor biodiversiteit
- Groene rand rondom Ridderkerk benaderen als natuurgebied (mini Natura 2000)
- Over de kwaliteit van de bomen – veel kleine bomen
- Braakliggende terreinen gebruiken – biodiversiteit vergroten
- Terrein t.o.v. Bas van der Heiden aan de Havenstraat benutten.
- Kwaliteit van het grasmaaien – er wordt te hard gereden tijdens het maaien.
- Klimaat: Meer bomen en/of koele plekken realiseren (iedereen komt er)

Centrum

West

Opbrengst 16 september wijken Oostendam, Rijsoord en Drievliet Zand

De bijeenkomst voor de wijken Oostendam, Rijsoord en Drievliet Zand is door 20 mensen bijgewoond. Hieronder puntsgewijs de belangrijkste tip, suggestie of opmerking.

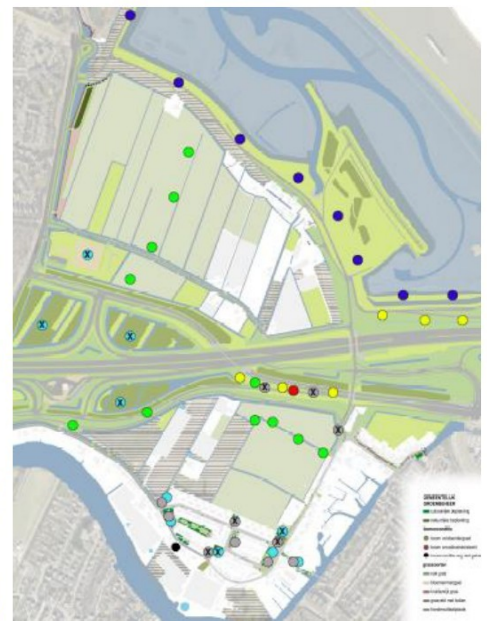
Groen Oostendam/Rijsoord

- Pruimendijk / fietspad Zuidpad meer bomen toevoegen (bijvoorbeeld knotwilgen)
- Het beleven van groen is veel meer waard dan zicht hebben op groen (toegankelijkheid)
- Bij nieuwbouwontwikkelingen aan de Waal, aandacht voor het behoud van groen (riet)
- Bewust inzaaien van bloemranden (bloemenmengsels) bijvoorbeeld bij grasbermen
- TIP: Rand waar wildgroen 'mooi' lijkt, toelichting: Men ziet wildgroen vaak als negatief/niet mooi, door een locatie met kader aan te wijzen voor wildgroen, ziet men dat het alsnog is geordend.
- Communicatie over natuurvriendelijk onderhoud is erg belangrijk om bewoners te laten beseffen dat er verschil zit in manieren van onderhoud en wat de achterliggende gedachte keuze daarvoor is
- Oostendam; aantal groene locaties die niet toegankelijk/bereikbaar zijn voor bewoners waardoor de beleving minder is

Rijsoord

Oostendam

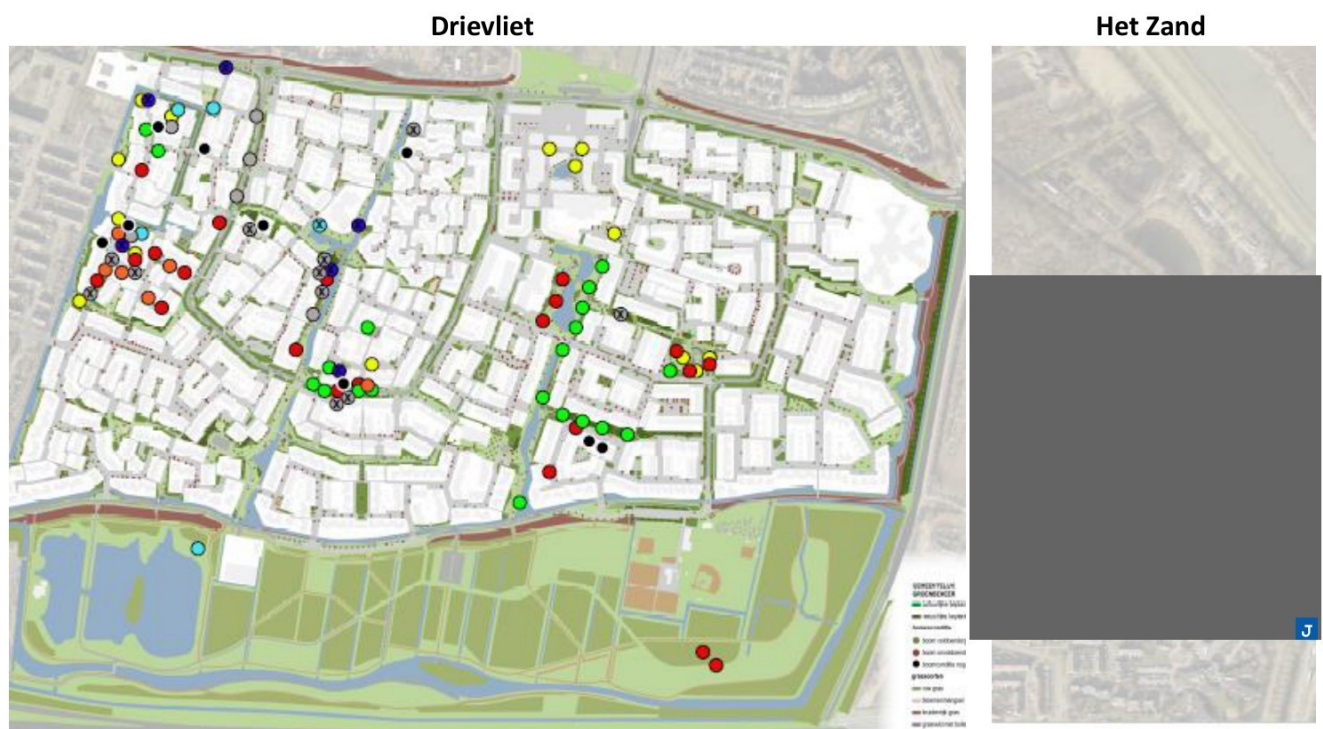
Klimaat Oostendam/Rijsoord

- Oude woningen liggen te laag
- Mauritshoek heeft veel wateroverlast / Mauritsweg probleem water
- Strevelszicht (bejaarden woningen)
- Sandelingenweg watert niet af (ook op de kaart)
- Pruimendijk: droogte scheuren!
- Waterbuffer /opslag en in tijden van droogte water afgeven: Geerlaan /Mauritshoek
- Klimaatbuffer langs de Waal

- Rijksstraatweg uitdiepen waterpartij
- Randen Nieuw Rijerwaard /groenbuffer bieden veel mogelijkheden.
- Vlasstraat niet asfalteren

Groen Drievliet-Het Zand

- Overlast hondenpoep rondom basisschool de Bongerd
- Singels (de Vlieten) heeft veel potentie, maar door de manier van inrichting en onderhoud komt de potentie niet naar boven. Ook nemen de onderhoudskosten hierdoor alleen maar toe (gaat jaarlijks achteruit)
- Eenzijdige beplanting is niet gewenst, meer variatie is wel gewenst!
- Grasstenen? Meer bewustheid onder bewoners betreft inrichting voor + achtertuin.
- Besef over ruimte onder de aandacht brengen. Parkeerplaats v.s. Boom
- Wooncompas – Vergroening van daken (ook daken van schuren)
- Plek aanwijzen in Drievliet waar men de hond kan uitlaten (Oosterpark voldoende ruimte?)
- Bramenstruiken krijgen op sommige locaties in Drievliet de overhand
- Quote; Groen Waar Men Trots Op Kan Zijn!
- Optimaal gebruik van de schaarse ruimte

Klimaat Drievliet-Het Zand

- Kruipruimte vaak wateroverlast
- Straat ligt hoger ten opzichte van de bewoning
- Water stroomt af naar woning (binnen het gebied) o.a. Boutenstraat
- Water stroomt naar watergang (randen van de woonwijk)
- Vogelbuurt: woning te laag ten opzichte van de weg
- Opmerkelijk: locatie voormalige sloten geven nu wateroverlast (doorlaatbaarheid?)

- Nieuwe speelvoorziening (Patrijs) nu veel water
- Naderonderzoek
- Oosterpark inderdaad een paar graden koeler
- Fazant: bomen en water leveren nauwelijks verkoeling
- Vlietplein: erg verhard/Houtzaagmolen plassen op straat.
- Geerlaan nu verhoogd , geen wateroverlast.
- Visvliet wateroverlast
- Rotterdamse eg heeft ook wateroverlast (partners!)
- Brasem: ander inrichting i.p.v. bomen en bakken
- Wateroverlast achter de Meerkoet en Koolmees
- Hoge bomen aanplanten Oosterpark
- Kansen bij Windmolen/Pelikaan
- Zwaluw/lijster tussen pad vol onkruid en water
- Van Leeuwenhoek veel water op straat
- Geen woningbouw maar waterreservoir
- Nieuwe openbare ruimte klimaatadaptief

Opbrengst 17 september wijken Bolnes en Slikkerveer

De bijeenkomst voor de wijken Bolnes en Slikkerveer is door 37 mensen bijgewoond. Hieronder puntsgewijs de belangrijkste tip, suggestie of opmerking per wijk.

Groen Bolnes

- Plantsoen bij de pier op oosten andere beplanting / opnieuw inrichting. Ziet er niet fraai uit op dit moment. Staan nu containers waar groen is ingezet
- Bos naast A38 (aan beide kanten) meer bomen planten. Als er plannen zijn voor zonnepanelen heeft men zorgen over toename geluid en weerkaatsing van de zon op de panelen
- Naast het bedrijf Rowood op de Benedenrijweg de bomen (het groen) terugbrengen. Is weggehaald waardoor bedrijf veel meer opvalt.
- Op de Benedenrijweg heeft men last van de hoge snelheid door automobilisten, dit brengt geluidsoverlast mee. Verzoek om snelheid remmende maatregelen te nemen.
- Donckse velden (natuurgebied achter de Rijnsingel) verzoek om meer variatie/diversiteit in het groen aan te brengen (Waterschap Hollandse Delta eigendom/beheerder).
- Rijnsingel:
 - diversiteit aan bomen, let op de duur voor het groeien van bomen
 - zorgen voor meer lichtinval
 - zorgen om uitlaatgassen
 - na een storm schade sneller oplossen (takken op de weg etc.)
 - keuze van asfalt invloed op gezondheid bomen
- De parken zijn meer 'open' geworden afgelopen decennia. Let op veiligheid versus groenbeleving.
- Stimuleren van volkstuinen
- Op het Dijkje/Maaslaan de intensiteit van het maaibeleid aanpassen (te hoog nu) en kijk naar natuurlijkvriendelijk onderhoud (flora-fauna).
- Goede plekken voor ruimte bomen
 - het Dijkje (bijvoorbeeld tussen Rotterdamseweg en De La Reijstraat, maar eigenlijk overal)
- Stimuleringsregeling voor groene daken oprichten
- Een ecofoon in dienst nemen bij de BAR-organisatie. Een ecofoon zal anders adviseren bij het onderhoud en beheren van groen dan een groenbeheerder.
- Stekelstruiken verwijderen waar (kleine) kinderen spelen
 - voormalig speelplein Krammerhof (achter Leklaan/Grevelingenhof)
- Rivierenbuurt meer groen in de woonstraten (kijk eens naar www.leefstraat.be, een website voor bewoners waar parkeren versus het groen centraal staat. Werk met buurttenten voor het delen van informatie
- Op de Benedenrijweg is het geluid toegenomen het uitzicht afgenomen door het verwijderen van groen. Verzoek meer groen toevoegen.
- Bij nieuwbouwlocaties of uitbreidingslocaties (ook bedrijven) wordt te weinig over groen nagedacht. Neem op dat groen moet worden gecompenseerd.
- Het parkeerterrein bij de Beverbol wordt zeer slecht onderhouden
 - Hoge bomen staan rendement zonnepanelen in de weg
- Pontonweg/Loodspad : de hoge populieren zijn +/- 25 jaar oud. Regelmatig breken zware takken af.
- Parkeerterrein bij sportpark vergroenen (half verharding, bomen toevoegen)

Bolnes

Klimaat Bolnes

- Dijken twee keer maaien: andere begroeiing
- Van Riebeekpark, ligt lager: klimaathub! Halfverharding nat: niet prettig. (waterpasserende verharding toepassen).
- Donckse Veld: blauwe vlakken geen probleem.
- Prima Bolnes: blauw bij parkeergarage? waterplein maken? (prima vera en prima vista
- Rijnstraat : rood: calamiteitenvervoer aandacht!
- Noordstraat: wateroverlast is geweest (heringericht)
- Gen. Smutsstraat een Waterland: nu kleine bomen meer groen is kans.
- Parkeerplaats Amerstraat: kans voor (aanvullen) grote bomen, indien standplaatsverbetering
- Boezemkade: wateroverlast bij laaggelegen tuinen
- Rijnsingel/Jupiterflat klimaatadaptief
- Beverbol: boomsoort aanpassen op minderoverlast in verband allergie/gezondheid

[illegible]

- Margrietstraat:
 - Zorg voor mooiere singels en minder onkruid. Roestige bruine bak?
 - Jeugd loopt door planten heen
 - Niemand kan bij het onkruid door het hek
 - Opnieuw schilderen (betrek een ecooloog vanuit oogpunt educatie)
- In de smalle sloten het riet vaker maken, 1x is te weinig. In de zomer stinkt het. Het gemaaid riet blijft liggen/ wordt niet weggehaald.
- In gesprek met Waterschap Hollandse Delta over het maaibeleid en de beplanting
- Meer inheemse planten/bloemen/struiken plaatsen om insecten aan te trekken
- Minder maaien
- Levendige stukken met bessenstruiken e.d. , leuk voor mensen, goed voor dieren/vogels
- Meer diversiteit in beplanten in de straat
- Beter snoeibeleid
- Boomspiegels beplanten (indien voldoende licht)
- Bloembollen
- Zachtere overgangen
- In stand houden wat goed is
- Plantsoen ziet er niet uit (o.a. Electropark). Meer variatie

- Meer aandacht voor beter snoeien van mooie grote bomen. Gevaarlijke dode takken eruit halen
- Meer natuurlijk spelen. In bomen kunnen klauteren, in struiken kunnen spelen
- Vlinderstruiken langs de weg
- Onderhoud half verharding Electropark
- Vergroening langs rivieroever. Aandacht voor zicht op rivier, maar er zijn nog andere mogelijkheden
- Eerst grote plekken/plantsoenen aanpakken. Kan hub worden in de buurt. Combineren met klimaat
- Begin operatie steenbreek in het openbaar gebied
- Bij nieuwe ontwikkelingen rekening houden met groen. Duidelijk vooraf.
- Subsidies met Waterschap Hollandse Delta. Vraag subsidies aan voor een pilotproject. Bewoners hiermee stimuleren (operatie steenbreek).
- Meer bloeiende bomen in de zomer. Niet alleen in het voorjaar
- Bij nieuwe ontwikkelen regels stellen voor inrichting tuin. Bijvoorbeeld 60% groen, maximaal 40% verharding
- Graag meer groen, minder bruin (poep!)
- Bewoners meer zelf laten doen / vrijheid geven (Omgevingswet)

Klimaat Slikkerveer

- Electropark: klimaathub, buffer!
- Woningen (veelal de oude) lager dan de weg
- Margriet / Kievitsweg : tuin loopt af naar woning; Onderheide woningen
- Electropark: herinrichting naar klimaathub
- Bizet Staete: te stenig bij appartementen
- Vierjaargetijden: te stenig
- Ringdijk als onbegaanbaar geduid (fout op de kaart)
- Van Amrooy straat is heet (maar een boom) wel koel!
- Schoolplein: wel groen, maar ook speelruimte op maaiveld: meer bomen! Vergroenen in 3d !
- Benederijweg, Zabo kansen voor vergroenen: mooi park van maken.
- Speelplek (anna palowna achter Dillenburgplein natuurspelplek van maken incl. klimaatadatief
- Drie Rivierenlaan (vergoenen bij nieuwe flats)
- Groengebied Randweg loopt onder water
- Dubbele rij bomen ipv 1 in de Nassaustraart
- Amaliastraat nog meer vergroenen

[Bijlage 1 \(presentatie groen en klimaat\)](#)

[Bijlage 2 \(beantwoording vragenlijsten\)](#)

[Bijlage 3 \(overzicht per wijk\)](#)

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen